

عنوان مقاله:

چرا رستم از سوی مادر ضحاک نژاد است؟

محل انتشار:

دوفصلنامه کهن نامه ادب پارسی، دوره 8، شماره 1 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسنده:

حمیدرضا اردستانی رستمی - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول

خلاصه مقاله:

نگارنده در این جستار می‌کوشد تا پاسخی درخور به این پرسش بیابد که به‌راستی چرا نیای مادری رستم را در شاهنامه، ضحاک خوانده‌اند؟ در پاسخ چهار توجیه را می‌توان ارائه داد: 1- می‌دانیم که نیای پدری رستم، گرشاسپ است و او به‌ویژه در متن‌های پهلوی، از آن‌جاکه آتش را آزرده است، دوزخی می‌شود. شاید موبدان عهد ساسانی برای گرفتن انتقام از رستم سکایی‌پارتی (که از نظر تفکر سیاسی و عقیدتی در تقابل با ساسانیان است)، او را از سوی مادر به کسی نسبت داده‌اند که کنشی همسان گرشاسپ دارد و او کسی نیست جز اژی‌دهاک که مطابق با اوستا، آذر را می‌آزرده؛ 2- از آن‌جاکه در کیش زروانی، حکومت را به اهریمن سپرده‌اند، ایرانیان پهلوانی نیاز دارند که بخشی از وجود او اهریمنی باشد تا بتواند چیرگی مطلق بر جهان شاهنامه بیابد؛ بدین‌سان رستم از سوی مادر با ضحاک پیوند می‌یابد؛ 3- در برخی منابع، چهره‌ای مثبت از ضحاک ارائه کرده‌اند. شاید نسبت رستم به ضحاک در شاهنامه و نازش رستم به نیای مادری‌اش، بازتابِ علاقه توده عوام به ضحاک در منابع دیگر باشد؛ 4- ضحاک و رستم، نخستین شورندگان بر پدر - پادشاه هستند و این نیز می‌تواند سبب پیوند رستم با ضحاک باشد.

کلمات کلیدی:

رستم، ضحاک، آذر، گرشاسپ، زروان، پادشاه - پدر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1127474>

